

Innhold (klikk på sidetallet, så kommer du dit direkte ...)

Viktige tidsfrister	2
Siste nytt fra BIO	2
<i>Super julefest</i>	2
<i>Siteringsindekssangen</i>	2
<i>Kjempestemning på julefesten</i>	3
<i>Anne Berge hedret med årets BIO-pris</i>	3
<i>Anne Berge hedret med årets BIO-pris</i>	4
<i>25-årsheder til Nylund og Kaland</i>	4
<i>Julefestkomiteen takker</i>	4
<i>Julegave fra Bergen algegruppe</i>	4
<i>Forskergruppe skifter navn</i>	4
<i>Leserbrev i BIO-INFO</i>	4
<i>Ny bok med flere BIO-bidrag</i>	5
<i>Fakultetsstyret har tilsatt Vandvik og Telford</i>	5
<i>Ingen hopp for neste års budsjett</i>	5
Siste nytt fra verden rundt oss	5
<i>Michael Sars i nytt opptrykk</i>	5
Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter	6
<i>Nye prosjekter til BIO</i>	6
<i>Store satsinger 2008: foreslår vekst på 1,1 milliard til forskning i 2008</i>	6
<i>Course in How to Write a Competitive Proposal for Framework 7</i>	6
<i>Stiftelsen Clara Lachmanns fond</i>	6
Ny doktorgrad	7
<i>Georg Skaret, prøveforelesning for PhD graden</i>	7
Avsluttende mastergradseksamen	7
<i>Kathrine Marie Løkling Lunde: Listeria-bakterier i rakfisk</i>	7
<i>Gjertrud Jensen: Døgnrytmer og romlig dynamikk hos lange</i>	7
<i>Børre Erstad: Dietters påvirkning av hypofyse- og tyroidfollikkelutvikling hos kveite</i>	7
Ny medarbeider	7
<i>Winfried Lampert ansatt som professor II</i>	7
Ledige stillinger	8
<i>EUROCEANS</i>	8
Gjesteforelesninger, seminarer og kollokvier	8
<i>Conference: Stony Brook.Evol.Philosophy</i>	8
<i>Invitasjon til konferansen Arctic Frontiers Tromsø</i>	8
Nye artikler	9
<i>Justin Meager & Anne Christine Utne-Palm: fluktresponser hos juvenil torsk</i>	9
<i>Tore Høisæter: beskrivelse av symbiontisk børstemakk</i>	10
<i>Sigurd Stefansson, Ian Mayer, Bjørn Roth, Ragnar Nortvedt & Albert Imsland: kompensasjonsvekst hos kveite</i>	10
<i>Jørgen Meisfjord, Frank Midtøy & Arild Folkvord: dagsoner i otolitter fra afrikansk ferskvannssild</i>	10
<i>Jorunn Larsen og Anne Bjune: historisk utvikling av miøjøet rundt Trettetjørn</i>	10

Viktige tidsfrister

Mer info om følgende utlysninger og mange flere (inkl. løpende, dvs. uten frister) finner du [her](#)

Husk å sende søknadsutkastet til post@bio.uib.no 1 uke i forveien (gjelder ikke mindre bevilgninger som legater og fonds)

15. des	- Taxonomy of deep-sea life - Mattrygghet (ERA-NET)	1. feb	Nordic Marine Academy: - organisering av Forskerkurs - mobilitetstipend - støtte til konferanser
10. jan	Påmelding til fagdag i ernæring	10. feb	Fridtjof Nansens Belønninger
12. jan	Påmelding FP7 kurs (se lenger ned)	15. feb	PADI-Foundation for underwater science mm.
15. jan	Et skandinavisk fond (se lenger ned)	5. mar	EØS Latvia
22. jan	Kompetanseprosjekter med brukermedvirkning	30. mar	COST

Siste nytt fra BIO

Super julefest

Først av alt: i dag skal vi takke de som har brukt tid og omtanke på å planlegge kveldens julefest. Komitéen har bestått av **Gyda Chrisophersen, Jens Nejtgaard, Thor Inge Vollan, Knut Helge Jensen, Sven Leininger** og **Eva Beate Hårklau**. De har tydeligvis klart å gjøre noe ekstra, for aldri før har det vært så mange påmeldt til julefesten vår. Det ble likevel sitteplass til alle. Og det ble høy stemning.

En ekstra stor takk går til damene som etter eget sigende fant mitt utkast til årstale til BIO i boss-spannet utenfor kontoret mitt. De har satt melodi til, og de framførte min planlagte tale langt bedre enn jeg kunne selv (se under).

Men ikke minst skal det framheves at det så fint ut på Høyteknologisenteret mandag morgen. Takk til alle som har ryddet etter seg og andre.

Takk til sist til den som fant min julegave og la den utenfor kontoret mitt.

Jarl

Siteringsindekssangen

Mel: Julekveld i skogen

Det er fredagskveld i kroken
og nå telles alle opp
Jeg ser hvem som holder koken
og som holder seg på topp
Og her er det jammen én
ny Science-article – så flott
vår siterings-indeks setter nå rekord – det er helt rått!

Men fremdeles er det mange
som har altfor liten skår
Hva kan gjøres for at også

disse CI-himlen når?

Jo, nå tror jeg at jeg vet det

-for en glitrende idé!

Jeg tror nesten jeg må ta en dans rundt BIOs juletre

For eksempel ta "Naturen"

der det skrives ditt og datt

Stryk en "n" og vips så har vi

publisert i "Nature" glatt!

Mange BIO-forskere kan slik

forbedre sin profil

og det viktigste av alt er at det gjøres kan med stil

Og "Marine Biology Research" er også god å ha

(selv om impacten'en er lavere

enn under grasrota)

-hvis vi stille stryker "research" en

og begynner helt på ny

Har vi masse bra artikler i "Marine Biology"!

Men til slutt jeg høster fruktene

av hele årets strev

Penger drysser ei fra toppen

som et bergensk regnværs drev

Med fem kroner mer til mikro,

og en femtilapp til fisk

Ble det ikke jeg ventet

- Vi må begynne på ny frisk

Kjempestemning på julefesten

Bilder kan kanskje ikke vise forskjellen på en tam fest og en fest med stor stemning, men det var i alle fall stor stemning på fredag. Det bidro ikke minst de mange hundre masterstudentene til. I alle fall var de mange, og i alle fall bidro de til en flott fest. Tusen takk til komiteen (**Gyda Chrisophersen, Jens Nejtgaard, Thor Inge Vollan, Knut Helge Jensen, Sven Leininger og Eva Beate Hårklau**), til toastmaster Ragnar Nortvedt, og til de andre som bidro.

De som ikke var til stede får bare begynne å glede seg over at de får en ny sjanse neste år!

Anne Berge hedret med årets BIO-pris

Årest komité hadde funnet ut at de ville sette i gang en pris for særlig fortjenstfulle. Om de begynte med å bestemme seg for å gi en pris, eller begynte med å bestemme seg for å hedre Anne, det vet jeg dog ikke. Og hvorvidt det blir en årlig tildeling, vil jo bli opp til fremtidige komitéer! Men Anne Berge ble i alle fall hedret for sin sterke vilje til å løse folks store og små problemer!

25-årsheder til Nylund og Kaland

Are Nylund og Peter Emil Kaland ble berømmet for 25 års virke for UiB. Begge protesterte og sa at de hadde vært her mye lenger. Det er uvanlig, ettersom vi med alderen heller opplever at tida ikke kan ha gått så fort...

Julefestkomiteen takker

....

Komiteen ønsker å takke alle som bidro til at "den store julefesten" ble vellykket! Vi takker og skåler spesielt for alle kakebakerne, Biovitt-makerne, talerne, de som gav oss variert og kjempebra underholdning, og ikke minst, for toastmaster Ragnar Nortvedt, som forhindret at alt ble kaos.

Julehilsen fra Eva Beate, Thor Inge, Knut Helge, Jens, Sven og Gyda

PS: Gjenglemte verdisaker fåes tilbake i ekspedisjonen på HIB. Andre ting som kakefat, klær mm ligger på trillevogn ved posthyllene i 3. etg. Og, julehattene ligger klare til neste års komité!

Julegave fra Bergen algegruppe

Vi i Bergen algegruppe vil gjerne få ynskje riktig god jul. Vi har også ein liten julepresang til Institutt for biologi, det er nett-sida vår som vi no synest begynner å sjå bra ut:

<http://seaweeds.uib.no>

Den har nok ingen "impact", men kan likevel vera nyttig. Dei fleste bileta er førebels helst av litt sjeldne artar, men vi fyller jevnt og trutt på med nye algefoto. Og vi kan også skaffa fram foto av spesielle algar etter ynskje.

- Kjersti Sjøtun

Forskergruppe skifter navn

Forskergruppa i Fiskeriøkologi har hatt gruppesamling på Marinbiologisk stasjon, og kom der fram til at gruppa vil skifte navn. Det nye navnet er FISHERIES ECOLOGY AND AQUACULTURE, som på norsk blir FISKERIØKOLOGI OG HAVBRUK.

Leserbrev i BIO-INFO

Den forhenværende forskergruppa i Fiskeriøkologi brukte også samme møte til å drøfte annet enn navn, og foreslår at BIO-INFO skal åpne for leserinnlegg. Det er en glimrende idé, og vil bli gjennomført fra og med neste nummer, dersom det kommer innlegg. Som en prøveordning vil bare innlegg som roser instituttledelsen kunne trykkes. Eller i alle fall, instituttleder/redaktør kan returnere innlegg som blir for lange. Refusjon kan så klart også skje av andre gunner. Innleggene må handle om forhold som er relevante for ansatte og studenter ved BIO. Innlegg skal sendes til Jarl, senest torsdag i

uka de skal på trykken. Så nå er det bare å sette i gang! Kom med idéer til å gjøre BIO bedre! Gode råd, frustrasjoner, drømmer, påminnelser, mimring om gode gamle dager ... (Men sensuren kan komme til å bli nådeløs!)

Ny bok med flere BIO-bidrag

Når ei bok heter *Modern xxx*, så påtar forfatterne seg en betydelig jobb med å holde løftet også for framtida. Derfor kommer *Modern Soil Microbiology* nå i andre utgave.

To av kapitlene har BIO skrevet eller bidratt i:

Microbial Phylogeny and Diversity in Soil, *V. Torsvik and L. Øvreås*

Bacteria and Archaea in Soil, *J.D. van Elsas, V. Torsvik, A. Hartmann, L. Øvreås, and J.K. Jansson*

Fakultetsstyret har tilsatt Vandvik og Telford

Fra 1. januar 2007 har BIO to nye førsteamanuenser i botanisk økologi. Det eneste som kan hindre det, er dem selv. Denne uka vedtok fakultetsstyret å tilsette dem, i tråd med ønsket fra BIO.

Ingen hopp for neste års budsjett

Fakultetsstyret har også vedtatt budsjett for instituttene for neste år. Kortversjonen er at BIO mister en stilling eller to. Og det er ikke fordi fakultetet har behandlet BIO annerledes enn andre, for det er trange tider overalt. Statsbudsjettet var trist for UiB, universitetsbudsjettet var stamt for MN, og BIO får ikke kompensasjon for årets lønnsøkninger. Dette alene spiser årlig 1-2 stillinger fra BIO. Stemningen var høy på forsommeren i håp om MNT-satsning fra barnehageministeren, og BIOs budsjettforslag var full av gode ønsker. Disse får vi nå et år til på oss til å forfine, i håp om at ministerens muskulatur ikke har stivnet helt etter et år på hvileskjær.

Vi vil prøve å ha et svært foreløpig utkast til budsjett for BIO i 2007 klart tidlig i januar, slik at instituttrådet kan få gi innspill før hele budsjettet er satt opp. Vi vil trolig også styre mot et underskudd i 2007, i håp om at hvileskjæret i 2008 eller litt senere går over i en MNT-satsing.

Siste nytt fra verden rundt oss

Michael Sars i nytt opptrykk

Sognepresten og zoologen Michael Sars regnes gjerne som grunnleggeren av den norske marinbiologien. I disse dager, 160 år etter førsteutgaven, kommer et nytt opptrykk av hans *Fauna Littoralis Norvegiae*

Noe å legge under treet til en biolog eller biologstudent nær deg?
Boken selges bl.a. ved Bergen Museum

[Les mer i På Høyden](#)

Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter

Nye prosjekter til BIO

FRIBIOFYS: *Metabolic scaling in teleosts*. **Nigel Finn, Karin Pittman**. Andre deltakere: Anders Fjose, MBI; Univ. British Columbia; Univ. St Andrews, UK; British Antarctic Survey

EU-prosjekt: *Assessment of the quantity, identity, viability, origin and dispersion of airborne micro-organisms for application in crisis management tools (AEROBACTICS)*. **Gunnar Bratbak, Mikal Heldal og Runar Thyraug**. Prosjektet er koordinert av National Environmental Research Institute, DK. Øvrige deltakere er Univ. of Kalmar og Statens Serum Institut, DK

Ellers, en oppfordring til alle forskere som er med i søknader fremmet av andre institusjoner, og som har nå fått vite at søknaden er innvilget: Vennligst gi beskjed til Kari Eeg!

Store satsinger 2008: foreslår vekst på 1,1 milliard til forskning i 2008

Forskningsrådet anbefaler storsatsing på nordområdene og på miljø- og energiforskning i 2008. Det kommer frem i "Store satsinger 2008", Forskningsrådets overordnede budsjettinnspill til departementene.

<http://www.forskningsradet.no/servlet/Satellite?c=GenerellArtikkel&pagename=ForskningsradetNorsk/GenerellArtikkel/VisMedHovedtilhorighet&cid=1164959558429>

Course in How to Write a Competitive Proposal for Framework 7

Course presenter: Sean McCarthy, Hyperion Ltd, Cork, Ireland

Date: **17 January 2007, 09.00-15.30**. Place: Auditorium 3, Dragefjellet. Lunch, coffee and tea served.

Overview of the Course: The aim of this one day course is to train research managers and administrators in writing professional and competitive proposals for the Seventh Framework Programme. The course describes the relevance of the Seventh Framework programme to EU policies, the common problems in proposal writing and the success criteria for proposals. The course provides tips on how to collect information, how to select strategic partners and how to avoid duplication in proposal writing. The final section describes a strategy for proposal writing.

The main objects of the course will be:

- Official Websites for Framework 7 and CIP
- Background to Framework 7/Technology Platforms
- Overview of Research Programmes/Priorities
- The Funding Schemes
- Legal and Financial Rules
- How to Find the Best Partners
- How Proposals will be Evaluated
- How to Write the 'Potential Impact'
- Project Management
- Strategy for Writing Proposals

More information about the course can be found on <http://www.hyperion.ie/fp7course.htm>

Registration within 12th January 2007 to: Mary.helle@fa.uib.no

Stiftelsen Clara Lachmanns fond

är en skandinavisk kulturfond. Ändamål till vilka bidrag lämnas skall ha en klar skandinavisk inriktning och omfattas av mer än ett skandinaviskt land.

Bidrag, vanligen i storleksordningen SEK 4.000 till 40.000, kan beviljas till följande ändamål:

- Exkursioner, studieresor i grupp, kursverksamhet och läger.
- Deltagande i kongresser, möten och symposier samt i undantagsfall enskilda studier i annat skandinaviskt land i de fall då studiemedel ej utgår - studiemedelsmyndighetens skriftliga beslut skall bifogas ansökan.
- Anordnande av kongresser, möten och symposier.
- Övrigt som kan befrämja den skandinaviska samkänslan, exempelvis spridande - genom utgivande av publikationer eller på annat sätt, som må finnas lämpligt - av upplysning om de skandinaviska ländernas och folkens förhållanden samt betydelsen av deras sammanhållning.

Søknadsfrist: 15. januar
[Mer info...](#)

Ny doktorgrad

Georg Skaret, prøveforelesning for PhD graden

Georg Skaret holder prøveforelesning over oppgitt emne for PhD graden.
Tittel: Milling in fish schools in relation to structure and patterns in animal groups
Bedømmelseskomiteé: Rune Rosland, Petter Larsson, Tom Olav Klepaker
Tid: Mandag 18. desember kl. 14.15-15.00. Sted: Seminarrom 328C1
Alle Interesserte er velkommen

Avsluttende mastergradseksamen

Kathrine Marie Løkling Lunde: Listeria-bakterier i rakfisk

Kathrine Marie Løkling Lunde holder fredag 15. desember avsluttende presentasjon av sin mastergradsoppgave i Ernæring, kvalitet og foredling av sjømat.
Tittel på oppgaven: Tilsetning og forekomst av *Listeria monocytogenes* i rakfisk under systematisk variasjon i salt, sukker, nisin, melkesyrebakterier og variabel lagringstemperatur, samt effekter på sensorisk kvalitet.
Veiledere: Ragnar Nortvedt, BIO, Bjørn Tore Lunestad, NIFES
Sensor: Øivind Enger. Bisitter: Audrey Geffen
Dato: 15 Des 2006, Tidspunkt: 10.15. Sted: Sildetønne, NIFES, Nordnesboder 2, Nordnes
Alle interesserte velkommen!

Gjertrud Jensen: Døgnrytmer og romlig dynamikk hos lange

Gjertrud Jensen Holder tirsdag 19. desember avsluttende presentasjon av sin hovedfagsoppgave i Fiskeribiologi.
Tittel på oppgaven: Døgnrytmer og romlig dynamikk hos lange (*Molva molva*) i et fjordsystem sett i forhold til sesong og lysnivå.
Veileder: Anders Fernø og Svein Løkkeborg
Sensor: Svein Iversen (HI). Bisitter: Arild Folkvord
Dato: Tirsdag 19. desember, 11:00. Sted: Møterom 329C1, Institutt for biologi, Høyteknologisenteret
Alle interesserte velkommen!

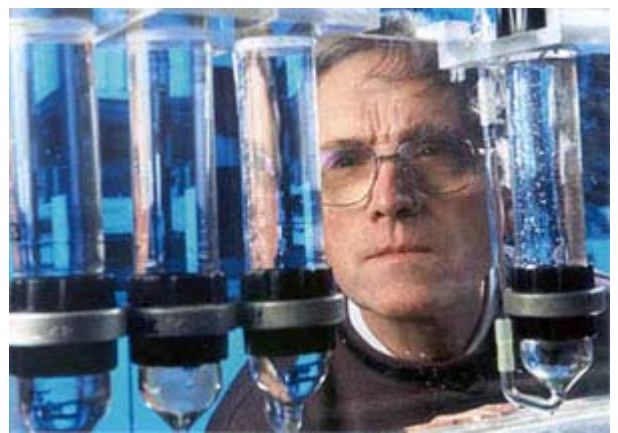
Børre Erstad: Dietters påvirkning av hypofyse- og tyroidfollikkelutvikling hos kveite

Børre Erstad holder tirsdag 19. desember avsluttende presentasjon av sin hovedfagsoppgave i generell akvakultur.
Tittel på oppgaven: Dietters påvirkning av hypofyse- og tyroidfollikkelutvikling hos kveite
Veileder: Karin Pittman, Joseph Brown (MuM)
Sensor: Olav Kjesbu, HI. Bisitter: Geir Totland
Tid: Tirsdag 19. desember, 14:15. Sted: Seminarrom 328 C1, Høyteknologisenteret
Alle interesserte velkommen!

Ny medarbeider

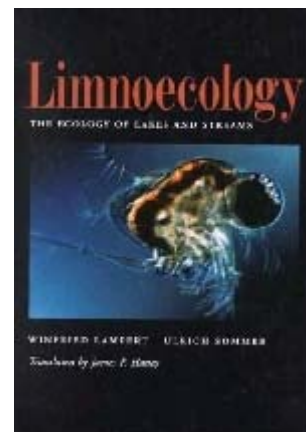
Winfried Lampert ansatt som professor II

1. desember tiltrådte **Winfried Lampert** som professor II ved instituttet. Han kommer fra Max-Planck Institut für Limnologie i Plön, Tyskland, hvor han har vært direktør i en årrekke. Professor Lampert er en av verdens mest kjente forskere på ferskvannsplankton og han og hans gruppe har hatt vesentlig betydning for å forstå mekanismene bak vertikal døgnvandring, betydningen av kjemisk kommunikasjon, og for

mange aspekter relatert til næringsopptak og livshistorie. Han arbeider eksperimentelt både i felt og i laboratoriet og hadde en meget avansert planktonlab på Max Planck instituttet. I en alder av 65 år har Lampert gått av som direktør og hans avdeling er lagt ned til fordel for en gruppe som vil arbeide med genetikk på mus. En betydelig del av Lamperts laboratoriestyr har imidlertid fulgt med ham til Bergen til supplering av planktonlaboratoriet vi har i realfagbygget. Professor Lampert er nå inkludert i forskningsgruppen for akvatisk atferdsøkologi og vil hovedsakelig arbeide med forskningsprosjektet "Ageing of clones" sammen med **Petter Larsson, Per J Jakobsen** og **Knut Helge Jensen**. Modellorganisme er *Daphnia pulex*. Daphnier er organismer som til vanlig formerer seg ukjønnnet, og har en meget rask populasjonsvekst i gode tider med mye fyttoplankton. I perioder med lite mat, som for eksempel om vinteren, har de to muligheter for å overleve. Enten bygger de opp lagringsvev som de senere kan tære på til forholdene bedrer seg, eller de kan ha kjønnnet formering og produsere hvileegg. De to strategiene gir forskjellig livslengde for klonene av dafnier og prosjektet går ut på å studere hvilke livshistoriske konsekvenser de to strategiene har.

Winfried Lampert har også sammen med Uli Sommer skrevet læreboken *Limnoecology* som brukes på kurset MAR 210 Akvatisk økologi.

Ledige stillinger

EUROCEANS Kanskje er det mange ved BIO som ikke er klar over at EUR-OCEANS utlysningene er åpne for alle, ikke bare for de som er EUROCEANS PI'er (PI'er ved UiB er Arild Folkvord, Cristoph Heinze, Truls Johannesen og Frede Thingstad).

På EUROCEANS hjemmesider <http://www.eur-oceans.eu/index.php> ligger for tiden to utlysninger som kan tenkes å være av interesse:

2'nd call for mobility (mini-sabbaticals, short visits, technical exchanges) Deadline 31.December 2006
2'nd call for Post.docs. Deadline March 1 2007

Gjesteforelesninger, seminarer og kollokvier

Conference: Stony Brook.Evol.Philosophy

Stony Brook University's Departments of Philosophy and of Ecology & Evolution will host an informal symposium on the relationship between science and philosophy, on Saturday, **March 10, 2007** on the SBU campus in Stony Brook, Long Island, NY.

The idea is to explore why, if at all, scientists should care about what philosophers say about science. Is philosophy of science a discipline that should matter, however tangentially, to practicing scientists? Is it an independent area of study largely independent of science proper? What are the various domains of scholarship and teaching of the two disciplines, and how should they intersect?

We encourage colleagues and graduate students in both philosophy and any area of science to submit abstracts for the conference, on the general theme of whether or not philosophy can be useful to science or vice versa, and how one would go about building bridges between the two cultures. Selected papers will be collected in a special issue of the Quarterly Review of Biology, a very high-impact journal dedicated to broad conceptual issues in biology.

Abstracts should be around 200-300 words, and should be sent to massimo.pigliucci@stonybrook.edu by **December 15, 2006**. Authors whose abstracts will be accepted will be asked to present for about 20 minutes, with 10 minutes of Q&A after each presentation.

Sincerely, Massimo Pigliucci (SBU-Ecology & Evolution, massimo.pigliucci@stonybrook.edu)
Robert Crease (SBU-Philosophy, rcrease@notes.cc.sunysb.edu)

Invitasjon til konferansen Arctic Frontiers Tromsø

Det er tid for å se mot nord. I januar 2007 er Tromsø møteplassen for dem som er interessert i bærekraftig utvikling av nordområdene. , tilknyttet næringsliv, forvaltning, forskning og kultur. Delta på konferansen **Arctic Frontiers** (<http://www.arctic-frontiers.com/>)!

a) Møteplass og policy making (21-23. januar)

Politikere og beslutningstakere fra de fleste land som er aktive i Arktis, vil legge frem sine tanker om havrett, drivkrefter for utviklingen i nord, miljøutfordringene og urbefolkning.

Hvem kommer?

Odd Roger Enoksen og Liv Monica Stubholt fra Regjeringen, Hill Marta Solberg og Siv Jensen fra Stortinget, John B Richardson og Jacqueline MC Glade fra EU, Don Walleet fra ConocoPhillips Russland, Benson K Withney som er amerikansk ambassadør i Norge, nasjonal og internasjonal ekspertise innen havrett, ledere av Barentssekretariatet og WWF Arktis, samt en rekke viktige representanter fra internasjonal forskning, urbefolkning og samarbeidet mellom Norge og Russland.

b) Marine økosystemer i Arktis (23-26. januar)

Verdens fremste forskere innen arktisk marin økologi, næringskjeder og energitransport, klima variasjoner og klimaeffekter med mer, vil sette hverandre i stevne. Fordrag fra 3 forskningsprogram under NFR sitt NORDKLIMA program vil bli presentert i en pan-arktisk sammenheng.

c) ARCTOS forskerskole (21-30. januar)

Femti doktorgradstudenter fra hele Arktis vil delta på konferansen og på et særskilt tilrettelagt kurs etterpå. Takket være støtte fra ConocoPhillips og Statoil er vi stand til å invitere en stor gruppe russiske doktorgradsstudenter til konferansen. Disse studentene vil utgjøre en fremtidig kjerne i det arktiske forskningssamarbeidet innen marin økologi og oseanografi.

Kultur

Arctic Frontiers og ARCTOS synes kultur og kontakt med det vanlige samfunnsliv er viktig for utvikling av forskning. Vi har derfor inngått et samarbeid med Nordlysfestivalen (<http://www.nordlysfestivalen.no/>), og i år er Arctic Frontiers prosjektpartner i åpningskonserten "Det elektroniske leirbål". Vi oppfordrer deltakerne til å gå inn på websidene til Nordlysfestivalen og fylle opp kveldene med noen av de fantastiske konsertene. For de som har tid i forkant av konferansen, så gjør vi oppmerksom på at i uke 3 arrangeres Tromsø internasjonale filmfestival (<http://www.tiff.no/>). De som registrerer seg for sent vil kunne bli utsatt for flaskehals i forhold til hotellkapasiteten i Tromsø. Vi anmoder derfor om rask påmelding på nettadressen www.arctic-frontiers.com.

Vi sees i Tromsø i januar,

Reinhold Fieler (Prosjektleder for Arctic Frontiers), rf@akvaplan.niva.no

Nye artikler

Justin Meager & Anne Christine Utne-Palm: fluktrrespons hos juvenil torsk
[Meager JJ](#), [Domenici P](#), [Shingles A](#), [Utne-Palm AC](#) 2006. Escape responses in juvenile Atlantic cod *Gadus morhua* L.: the effects of turbidity and predator speed. JOURNAL OF EXPERIMENTAL BIOLOGY 209: 4174-4184

Abstract: We examined the effect of turbidity (0.5-14 beam attenuation m^{-1}) and predator attack speed (150 and 296 $cm\ s^{-1}$) on escape responses of juvenile cod *Gadus morhua* in the laboratory. We triggered escape responses using a predator model and measured escape timing, direction and locomotor performance. We also measured responsiveness and estimated the likelihood of fish escaping the 'predator attack' (putative escape success, PES).

Turbidity affected both PES and the type of escape response used by the fish, but these effects depended on predator speed. PES for the fast predator attack declined from 73% in clear water to 21% in highly turbid water, due to decreased responsiveness and poorly timed escapes. Intermediate turbidity enhanced PES and responsiveness to the slow predator attack. Locomotor performance was reduced by turbidity, whereas predator speed had the opposite effect. Our results suggest that both predator attack speed and turbidity have important roles in determining the vulnerability of fish attacked by piscivorous predators.

Tore Høisæter: beskrivelse av symbiontisk børstemakk

[Høisæter, T](#) & TJ Samuelsen 2006. Taxonomic and biological notes on a species of *Iphitime* (Polychaeta, Eunicida) associated with *Pagurus prideaux* from western Norway. MARINE BIOLOGY RESEARCH 2: 333-354

Abstract: On the basis of 658 specimens collected over an 11 year period, the symbiotic eunicid polychaete, *Iphitime paguri* Fage & Legendre, 1934, is redescribed, and its biology in its presumed preferred host, *Pagurus prideaux* Leach, 1815, is outlined. The main ecological part is based on sampling of *Pagurus* on five occasions throughout a year in Raunefjorden, southwest of Bergen. *Iphitime paguri* turned out to have a strong sexual dimorphism, both in outer appearance and in the morphology of the jaws. Both juveniles and mature individuals of both genders are described. The infestation rate of *Pagurus prideaux* was very high (as opposed to the low reported infestation rate in *Pagurus bernhardus*, generally regarded as the host of this species) and the symbiotic polychaetes turned out to have a distinct pattern of host utilization in different life stages. Ripe males and females were, at certain times of the year, generally found more or less intertwined in the apex of the gastropod shell inhabited by its host. Small larval stages were found in the same place. Intermediate size groups were found in the gill chamber and in a sulcus on the carapax of the pagurid host.

Sigurd Stefansson, Ian Mayer, Bjørn Roth, Ragnar Nortvedt & Albert Imsland: kompensasjonsvekst hos kveite

Heide A, A Foss, [SO Stefansson](#), [I Mayer](#), B Norberg, [B Roth](#), MD Jenssen, [R Nortvedt](#), & [AK Imsland](#) 2006. Compensatory growth and fillet crude composition in juvenile Atlantic halibut: Effects of short term starvation periods and subsequent feeding. Aquaculture 261: 109-117

Abstract The aim of this study was to investigate the effects of short term starvation periods on growth response and fillet crude composition of juvenile halibut. Fish were fed to satiation twice a day or starved in four feeding schedules as follows; feeding (F) 99 days (Control); 11 days starvation (S), followed by 20 days F, 14 days S, 22 days F, 11 days S and 21 days F (Starvation A); 16 days S, 28 days F, 16 days S and 39 days F (Starvation B); 32 days S and 67 days F (Starvation C). Each tank contained 70 fish with an initial mean weight (SD) of 195.7 (46.6) g. All starvation groups showed partial compensation during re-feeding, displaying an increase in daily feeding rate and a tendency towards increased feed conversion efficiency compared to the control group. The length of the re-feeding periods was, however, insufficient to let the starved halibut catch up with the fish weight in the control group although growth rate in the last sampling period up to day 99 was significantly higher in the starvation groups than in the control group. The results indicated that the experiment was ended in a phase when the fish were still undergoing compensatory growth. The results further indicate that as much as 32 days of starvation and subsequent feeding does not affect the fillet composition of juvenile halibut.

Jørgen Meisfjord, Frank Midtøy & Arild Folkvord: dagsoner i otolitter fra afrikansk ferskvannssild

Meisfjord J, [F Midtøy](#) & [A Folkvord](#) 2006. Validation of daily increment deposition in otoliths of juvenile *Limnothrissa miodon* (Clupeidae). Journal of Fish Biology 69, 1845–1848

Abstract: Daily deposition of otolith increments was validated for juvenile *Limnothrissa miodon* in the Cahora Bassa reservoir, Mozambique, by the means of two successive chemical immersion markings.

Jorunn Larsen og Anne Bjune: historisk utvikling av miøjøet rundt Trettetjørn

Larsen J, [AE Bjune](#), A de la Riva Caballero 2006. Holocene environmental and climate history of Trettetjørn, a low-alpine lake in western Norway, based on subfossil pollen, diatoms, oribatid mites, and plant macrofossils. Arctic, Antarctic, and Alpine Research, 38: 571–583

Abstract: Holocene lake and catchment environmental history and regional climate are reconstructed from lake sediments at Trettetjørn, a small lake situated close to the present-day treeline in western Norway. Sediments began to accumulate in the lake ca. 8575 ($\pm$ 115) cal yr BP. Pollen-inferred mean July temperatures (Tjul) fluctuated below 12°C with two cooler phases ca. 8400 and 8200 cal yr BP. The pollen-inferred annual precipitation (Pann) was lowest during the early Holocene and varied around 1600 mm yr⁻¹. At the same time the highest diatom-inferred pH values (6.8) were reconstructed, probably due to input of base cations from the immature catchment soils. *Betula*

pubescens became established around the lake ca. 8270 cal BP, soon followed by *Pinus sylvestris*. Maximum Tjul of ca. 12.5°C occurred from 7760 to 5200 cal yr BP. The oribatid mite assemblages confirm the vegetation development from semiopen grassland to forest. Inferred Tjul was variable after 5200 cal yr BP and declined markedly around 4175 cal yr BP. At the same time more oceanic conditions are inferred with changes in the vegetation and mite assemblages suggesting the expansion of mires. After ca. 5000 cal yr BP and towards the present, the diatom concentration in the core becomes low and variable, thickness of the valves within the same taxon varies, and sometimes diatom frustules are completely absent from the sediment column. The diatom valve dissolution has affected both the diatom assemblages and the diatom-inferred pH up to the present-day. All proxies suggest that human impact affected the catchment after ca. 2000 cal yr BP followed by more intensive impact after ca. 1555 cal yr BP. The enlargement of the settlement at Upsete during the construction of the Bergen–Oslo railway (1894–1909 AD) is reflected by a charcoal peak and the presence of spheroidal carbonaceous particles coincides with a change in the diatom assemblages.